

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

ij. De Rescriptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

M. ANTONII CVCCHI IVRIS
CONSULTI, INSTITVTIONVM CANONICI
IVRIS LIBER I.

DE IVRE CANONICO,
TITVLVS I.

IVS Canonicum, id est, constitutio Ecclesiastica, nihil aliud continet, quam quod in diuinis scripturis & legibus invenitur: diuinae verò leges natura consistunt: quo fit, ut quaecunque diuinæ voluntati, seu Canonicae scripturae contraria probantur, eadem etiam naturali iuri inveniuntur aduersa: & quaecunque diuinæ voluntati, seu Canonicae scripturae, seu diuinis legibus postponenda censentur, eisdem naturale ius præferri oporteat. Hoc autem vocabulo iuris Canonici, appellatur, quod normam rectè & bene viuendi præbet, vel quod distortum prauumque corrigit: nam Canon Græca vox, Latine regula interpretatur. Constat autem ius Canonicum, vel ex constitutionibus in generali Christianorum concilio statutis, quas proprio nomine Canones vocant, vel his quæ à summo Pontifice nunc solo, nunc Patrum Cardinalium consilio adhibito,

vel vtrò, vel etiam aliquo interpellante, factæ sunt. Et omnes indistinctè adstringit. Quod verò in concilijs singularium prouinciarum, aut synodis per Episcopum vocatis ius statuitur, eius prouinciæ, ciuitatisve & diocesis homines duntaxat devincit. Sunt tamen & quædam leges priuatæ, quæ vel odio, vel favore alicuius speciali, contra communes iuris normas factæ sunt, quæ Priuilegia appellantur, nec ad exemplum sunt trahenda. Sed & consuetudinis, id est, iuris illius, quod moribus instituitur, non vilis est autoritas: nam pro lege suscipitur, cum nec sacris Canonibus, nec humanis legibus obuiat. At cum legum Pontificiarum constitutio deest, nec vlla consuetudo extat, secularium leges adiri possunt. Hoc cuiusvis constitutionis proprium est, ut futuris negotijs scripta intelligatur, non præteritis, nisi id expresserit.

DE RESCRIPTIS,
TITVLVS II.

Solent etiam Rom. Pontifices Epistolas nonnunquam ad lites, vel beneficia subdi-

a distict. 3. in sum.

b c. fi. dist. 9.

c c. p. de consuet.

d c. regula. in fi. dist. 3.

e c. consuetudin. 11. dist. c. fi. de const.

f c. p. ubi no. de no. ope. c. p. seq. dist. 10.

g c. 2. de consuet.

vis dare, quæ rescripta appellan-
 tur: quorum cum frequens
 admodum in iure nostro sit men-
 tio, cumque ius inter partes sta-
 tuantur, non ab re fuerit hoc loco
 pauca admonere. Hæc igitur
 Prima lex in rescriptis sancita
 est, ut hæc conditio, SI PRE-
 CES Veritate nitatur, illis sem-
 per inesse intelligatur. Et,
 quodcunque rescriptum causæ
 inhibuerit cognitionem, falsi
 suspitione non caret. Nec illi
 rescripto standum est, quod ma-
 nifestum contineat in constru-
 ctione peccatum. Literæ tamen
 unius defectus rescriptum
 non vitiat: veluti, si spliarunt,
 pro spoliarunt, O figura omissa,
 scriptum sit. Ordo autem &
 structura rescripti verborum in
 terpretationem à iure accipit:
 finge exempli causa, Pontificè
 ita rescripsisse: Si alterutra pars
 legitime citata vos adire, aut
 iudicio vestro parere contemp-
 serit, vos presentis partis pro-
 bationes admittite, & quan-
 tum de iure poteritis, in causæ
 cognitione, & decisione pro-
 cedere ne differatis: hic quippe
 verborum ordo præposterus est:
 nam cum ex regula probatio-
 nes non, nisi lite contestata, ad-
 mittantur, ex supra dicta orati-
 one tamen mandari videbatur,
 ut parte absente, atque ita non-
 dum contestata lite, admitte-
 rentur: sed quia hoc iuri aduer-
 saretur, clausula illa, QUAN-

ATVM de iure poteritis. in an-
 teriorem locum est transferenda
 post illa verba, VOS Præsentis
 partis. ut hic sensus resulter,
 Probationes parte absente ac-
 cipiendas, quatenus ex iure li-
 ceat. Rescriptum per men-
 dacium, aut veritatis occulta-
 tionem impetratum, ad benefi-
 cia nullius momenti ipso iure
 censetur: ad lites verò hac arte
 obtentum rescriptum excepti-
 one opposita refellendum est.
 Rescriptum posterius priori
 præfertur, de quo mentionem ha-
 bet: et speciale generali: extra
 quos casus antiquius præfertur,
 modò segnis non fuerit illius
 impetrator in eo reddendo, ubi
 nullum certum beneficium in eo
 designaretur, & dum modò in
 rescriptis ad lites exceptio fue-
 rit posteriori opposita. Qui
 plura contra eundem super ea-
 dem re ad diversos iudices re-
 scripserit, nullam invicem
 habentia mentionem, omni-
 bus uti non erubescens omnium
 commodo carebit.

Ius Canonicum circa quæ versetur.

Nunc admonendi sumus,
 ius Canonicum aut circa Perso-
 nas versari, aut circa Res, aut cir-
 ca Ecclesiæ sacramenta, aut de-
 nique circa Iudicia: de quibus
 omnibus est nobis sigillatim
 his libris explicandum: & pri-
 mum de personis, quarum causa
 cætera omnia adinventata sunt.

De

*Doct. in ru.
 extra. cod.*

cap. 2.

*c. ad audien-
 tiam. p.*

*ca. ex parte.
 ubi gloss. de
 fide instru.
 ca. causam
 que.*

*f. c. causam
 que.*

*g. Fel. ad au-
 dientiam. 2.
 n. 17. &
 22. et c. su-
 per literis.
 n. 7.*

*h. ca. certum.
 §. per com.
 Do.*

*i. c. pastor alii.
 §. quoniam.
 et c. studii.
 §. de officio
 lega.*

*k. Ab. c. capi-
 tulum. n. 4.
 l. c. si atten. c.
 plerumque.
 c. ceterum.
 Ab. ubi su-
 pra. n. 8.*

m. c. ex tenore.